

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

7. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách a 26. mezinárodní konference historie matematiky

Učitel matematiky, Vol. 14 (2006), No. 1, 59–62

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150713>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2006

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

7. SEMINÁŘ Z HISTORIE MATEMATIKY PRO VYUČUJÍCÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

a

26. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE HISTORIE MATEMATIKY

Ve dnech 22.–25. srpna 2005 se v Jevíčku konal *Sedmý seminář z historie matematiky*, který byl v letošním světovém roce fyziky věnován též vzájemným vztahům matematiky a fyziky.

Seminář byl připraven komisí pro vzdělávání učitelů JČMF ve spolupráci s gymnáziem a domovem mládeže v Jevíčku. Hlavními organizátory akce byli J. Bečvář, E. Fuchs a D. Hrubý. Semináře se zúčastnilo více než 50 osob (učitelé základních, středních a vysokých škol, několik doktorandů).

Seminář byl slavnostně zahájen v pondělí 22. 8. v 15 hodin v reprezentativních prostorách nedávno rekonstruovaného jevíčského záměčku. Účastníky semináře zde přivítal ředitel gymnázia D. Hrubý, starosta P. Spáčil a místostarostka D. Krhlová. Po přesunu do gymnaziální auly účastníci vyslechli přednášku *Měření času, chaos a zrod teorie relativity – H. Poincaré* (E. Fuchs). Po večeři si pod vedením D. Hrubého prohlédli Jevíčko, vystoupili na městskou věž a obdivovali překrásné městečko a jeho okolí.

V úterý dopoledne vyslechli účastníci semináře dvě přednášky, *Piero della Francesca a Luca Pacioli* (M. Bečvářová) a *Pravidelná tělesa v historii a ve výuce* (V. Svobodová). Po obědě se konaly opět dvě přednášky, *Isaac Newton – alchymista, filosof, heretik I.* (I. Saxl) a *Vzdělání – Kvalifikace – Kompetence* (D. Hrubý). Po druhé přednášce se rozpoutala vášnivá diskuse o stavu současného školství. Po dvacáté hodině zahájil D. Hrubý tradiční společenský večer, který se zcela netradičně konal v záměčku. Během večera vystoupil J. Langer s příspěvkem o rozdělení Československa v poměru 2:1 a trisekci československého etalonu metru. J. Šimša proslovil několik krátkých nevázně vážných příspěvků věnovaných

problémům s výukou matematiky. Poté přednášel vzácný a všemi očekávaný host, doc. Arne Vrbský ze Zemědělské akademie v Grünfeldu, který seznámil účastníky semináře s nejnovějšími výsledky svého bádání o smyslu a významu písně *Pásla ovečky v zeleném háječku, pásla ovečky v černém lese*.

Ve středu dopoledne se konaly dvě přednášky, *Christian Huygens* (I. Štoll) a *Vytváření české matematické terminologie* (K. Dufková). Odpoledne odezněly další dvě přednášky, *Isaac Newton – alchymista, filosof, heretik II.* (I. Saxl) a *Matice* (J. Bečvář).

Ve čtvrtek byl poslední půlden semináře věnován přednášce *Pellova rovnice – trocha historie i matematiky* (J. Šimša) a diskusi. Na závěr obdrželi účastníci osvědčení o absolvování semináře, neboť akce byla akreditována MŠMT v rámci programu dalšího vzdělávání učitelů.

Semináři bezprostředně předcházela *26. mezinárodní konference Historie matematiky*, která se i letos konala v Jevíčku (ve dnech 17. 8. – 21. 8.). Zúčastnilo se jí asi 60 osob (převážně vysokoškolští učitelé, i ze Slovenska a Polska, a doktorandi). Mezinárodní konferenci připravily oborové rady doktorského studia *Obecné otázky matematiky a informatiky* při MFF UK v Praze a PřF MU v Brně. Hlavními organizátory byli J. Bečvář, E. Fuchs, M. Bečvářová a M. Hykšová. Na konferenci bylo vystaveno 6 nových přenosných panelů věnovaných historii matematiky na Karlově univerzitě, které vytvořili I. Netuka, M. Stiborová, J. Bečvář, M. Bečvářová a architekt A. Záruba.³

Letošní program konference byl velmi bohatý, tvořily jej tyto přednášky:

J. Bečvář: *Několik pohledů do historie lineární algebry*

M. Bečvářová: *Italský pobyt Emila Weyra 1870–1871*

J. Čižmár: *Niektoré novšie paleolitické nálezy matematické povahy*

V. Čmelková: *Perfektní magické kocky*

Z. Halas: *Vývoj integrálu*

Z. Halas: *Z historie diferenciálních rovnic*

Z. Hencová: *Kvadratura paraboly*

³Velké verze panelů zdobí budovy matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze (Ke Karlovu 3 a Sokolovská 83).

- J. Houska: *O objevu transcendentních čísel*
 M. Hykšová: *Počátky teorie algebraických čísel*
 M. Jadroňová: *Starý pán – akademik Jur Hronec*
 L. Koudela: *Historie cykloidy*
 E. Kozáková: *Algebraicko-logické práce L.S. Riegra*
 J. Kozánek: *Singulární čísla v historické perspektivě*
 R. Lenker: *Z českých učebnic anal. geometrie 2. pol. 19. století*
 K. Lepka: *Antonín Pleskot – život a dílo*
 L. Lomtadidze: *Některé neočekávané vlastnosti křivek*
 K. Mačák: *Teorie pravděpodobnosti v českých učebnicích v 19. st.*
 M. Melcer: *Úrok a lichva*
 O. Moc: *Poznámky k divergentním řadám*
 I. Netuka: *Počátky moderní matematické analýzy*
 M. Provazníková: *Historie algeber s dělením*
 I. Saxl, L. Ilucová: *Historie grafického zobrazování dat*
 Z. Sklenáriková: *Zo života a díla Karla Pelza*
 A. Slavík: *Život a dílo Vita Volterry*
 P. Šišma: *B. Hostinský – matematik nebo fyzik*
 B. Šťastná: *Fussův problém a jeho řešení*
 M. Tihlaříková: *Mozaiky hyperbolické roviny*
 J. Veselý: *Kapitoly z historie Fourierových řad*
 Z. Voglová: *Historie matroidů*
 W. Więśław: *Jan Sniadecki – matematik, astronom, politik*
 I. Zolotarev, K. Žitný: *Y. Meyer a ti druzí*
 L. Zrůstová: *Historie výuky DG na českých vysokých školách*

Za velmi úspěšný průběh 7. semináře i 26. mezinárodní konference je nutné poděkovat rodině Hrubých a organizátorům J. Bečvářovi a E. Fuchsovi, bez jejichž obětavosti by se akce nemohly uskutečnit. Poděkování patří i všem přednášejícím a účastníkům.

* * * * *

Ve dnech 21. až 24. srpna roku 2006 se bude konat ve Velkém Meziříčí 13. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky.

Tuto akci připravují A. Trojánec (Gymnázium, Sokolovská 27, 594 01 Velké Meziříčí) a D. Hrubý (Gymnázium, A.K. Vítáka 452, 569 43 Jevíčko). *8. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách* je plánován na srpen 2007.

Vážnější zájemci o dějiny matematiky se mohou zúčastnit *27. mezinárodní konference Historie matematiky*, která se bude konat ve dnech 25. až 29. srpna 2006 a bude navazovat na *13. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky*. Informaci o akci podá M. Bečvářová (Katedra aplikované matematiky, FD ČVUT v Praze, Na Florenci 25, Praha 1, 110 00, e-mail: Nemcova@fd.cvut.cz).

Podrobné informace o minulých seminářích a konferencích, fotografie z těchto akcí a přihlášky na akce budoucí lze najít na webovských stránkách.

Seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky:

<http://www.gvm.cz/people/trojaneck/>

<http://fd.cvut.cz/Personal/Nemcova/otazky>

Seminář z dějin matematiky pro vyučující na středních školách:

http://fd.cvut.cz/Personal/Nemcova/seminar_ss/

Mezinárodní konference Historie matematiky:

<http://fd.cvut.cz/Personal/Nemcova/konference/hlavnindex.html>

Martina Bečvářová